

TIK-Linjaus: Tutkimusinfrastruktuurien rahoituksen tunnusmerkit

FIRI rahoituksen tunnusmerkit; taustaa

Kansallisten tutkimusinfrastruktuurien strategiassa 2020-2030 FIRI rahoitusta käsitellään ”pitkäjänteisyys ja vastuullisuus” kehittämisalueen puitteissa. Strategiakauden aikana on tavoitteena kehittää tietopohjaa tutkimusinfrastruktuurien kokonaisrahoituksesta ja sen pitkäjänteisestä kehitymisestä ja kehittämistarpeista. Lisäksi tavoitteena on tuottaa tutkimusinfrastruktuuri-toimijoiden työn tueksi yhteistyössä kehitettyjä malleja ja kannusteita pitkäjänteisille, mutta samalla dynaamisille teknologia- ja rahoitusratkaisuille, rahoituspohjien laajentamiselle sekä muille uusille mahdollisuuksille huomioiden hallituskaudet ylittävät rahoitusnäkyvät.

Tutkimusinfrastruktuurikomitea (TIK) on aloittanut kokonaisrahoitusta koskevien tietojen keräämisen FIRI-tiekarttahaun 2020 kautta.

FIRI-rahoituksen reunaehdot

FIRI-rahoitus on tarkoitettu kansallisille tutkimusinfrastruktuureille, jotka ovat tiekartalla, tai tiekartan ulkopuolisille, kansallisen tutkimusinfrastruktuurin määritelmän täyttävillä tutkimusinfrastruktuureille. Kansallinen tutkimusinfrastruktuuri on kansallisesti tai kansainvälisesti merkittävä ja tukee laajasti suomalaista TKI-toimintaa. Se voi olla yhden tai useamman organisaation omistuksessa (kts. tarkemmin liite 1. Elinkaarikategoriat).

FIRI-rahoitus perustuu kilpailuun ja kansainväliseen vertaisarviointiin. Tästä poikkeuksen muodostavat tällä hetkellä olemassa oleviin valtiosopimuksiin perustuvat kansainvälisten tutkimusinfrastruktuurien jäsenmaksut sekä ns. isäntämaakontribuutionille tutkimusinfrastruktuureille, joiden päämaja sijaitsee Suomessa.

Rahoituksen hakijataho on aina tutkimusorganisaatio. FIRI-rahoitus perustuu yhteisrahoitteisuuteen tutkimusorganisaatioiden ja/tai ministeriöiden kanssa. Yhteisrahoitteisuus hoidetaan pääsääntöisesti kokonaiskustannusmallin (kkm) mukaan, missä FIRI-rahoitusosuus voi olla korkeintaan 70%. Esimerkki yhteisrahoitteisuudesta / -toiminnasta on kuvattu liitteessä 2.

FIRI-rahoituksen kriteerit

FIRI-rahoituksen vaatimukset ja kriteeristö on jaoteltu viiteen asiakokonaisuuteen: merkittävyys, laaja ja monimuotoinen vaikuttavuus, omistajuus, osaaminen ja organisaatorakenne, toiminta sekä digitaalisuus ja data. Asiakokonaisuuksiin liittyvät

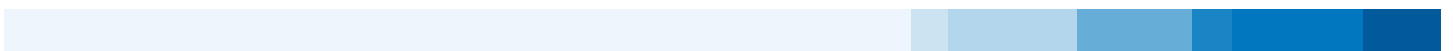

odotukset eri elinkaaren vaiheissa oleville tutkimusinfrastruktuureille on kuvattu tarkemmin liitteessä 1.

FIRI-rahoituksen käyttökohteet

FIRI-rahoitus on tarkoitettu tutkimusinfrastruktuurin rakentamisvaiheen investointikuluihin, kuten laitteiden ja järjestelmien hankintaan sekä palveluiden muodostamiseen. Lisäksi rahoitusta voi käyttää olemassa olevien infrastruktuurien merkittävään päivittämiseen. Hankittujen laitteiden on tultava osaksi nykyistä tai rakenteilla olevaa kansallista tai kansainvälistä tutkimusinfrastruktuuria, joka on avoimesti tiedeyhteisön yhteiskäytössä. Rahoitusta palkkauskuluihin voidaan myöntää vain perustelluista syistä.

FIRI-rahoitus ei ole tarkoitettu tutkimusinfrastruktuurien käyttökuluihin ja pysyväisluonteisiin toimintamenoihin vaan ne tulee pääosin kattaa isäntäorganisaatioiden tai muin varoin.

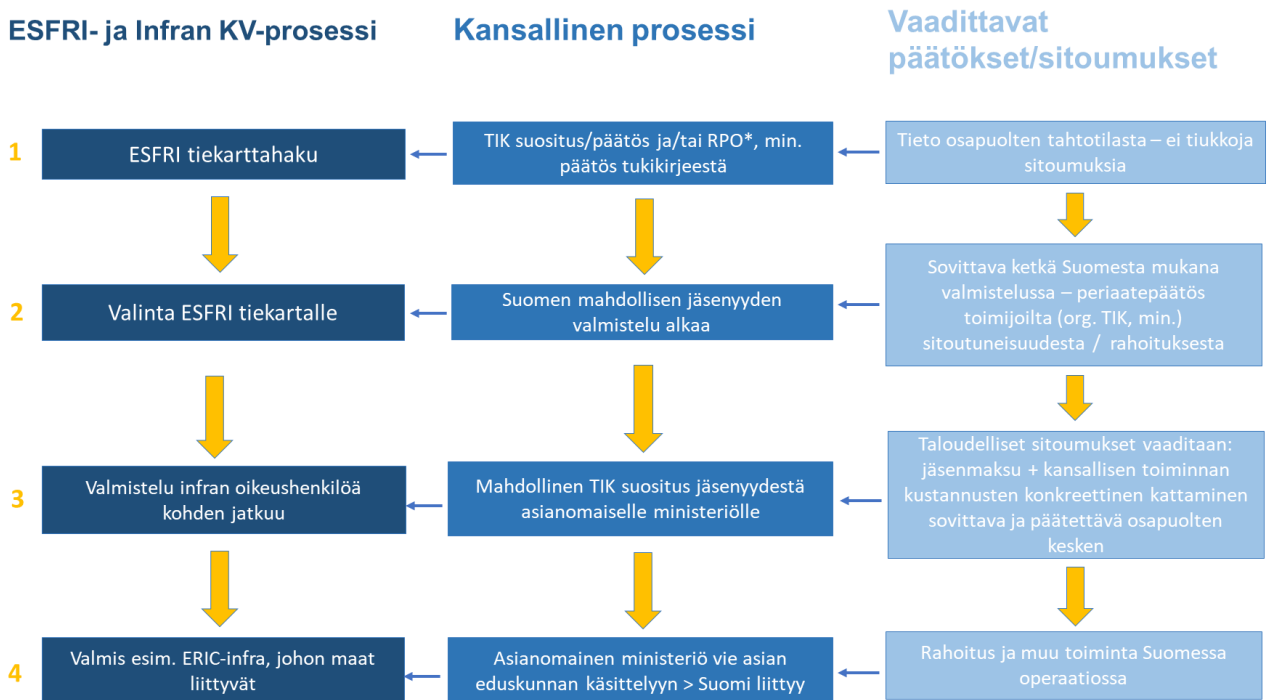

Asiakokonaisuus	Odotukset tutkimusinfrastruktuureille, jotka ovat elinkaarikategoriassa (a)	Odotukset tutkimusinfrastruktuureille, jotka ovat elinkaarikategoriassa (b)
Merkittävyys	Tutkimusinfrastruktuurin tieteellinen merkittävyys on kuvattu ja pitkäjänteiset tieteelliset tavoitteet on määriteltä	Tutkimusinfrastruktuurin tieteellinen merkittävyys on osoitettu (kuten julkaisut, tieteelliseen laatuun perustuva käyttöpolitiikka ja muut tieteelliset meriitit) ja pitkäjänteiset tieteelliset tavoitteet on määriteltä ja konkretisoitu
	Tutkimusinfrastruktuurin asema ja merkittävyys kansallisessa ja kansainvälisessä tutkimusympäristössä on kuvattu	Tutkimusinfrastruktuurilla on selkeä, perusteltu asema ja merkittävyys kansallisessa ja/tai kansainvälisessä tutkimusympäristössä
Laaja ja monimuotoinen vaikuttavuus	Tutkimusinfrastruktuurilla on näkemys yhteiskunnallisesta avoimuudestaan, lisäarvostaan ja vaikuttavuudestaan, ml. mahdollinen näkemys yhteyksistään yritystoimintaan sekä uusiin liiketoiminta-aloitteisiin	Tutkimusinfrastruktuurin yhteiskunnallinen avoimuus, lisäarvo ja vaikuttavuus, ml. mahdolliset yhteydet yritystoimintaan sekä uusiin liiketoiminta-aloitteisiin ovat osoitettavissa
Omistajuus, osaaminen ja organisaatorakenne	Tutkimusinfrastruktuurin pääasiallinen omistajuus on tiedossa	Tutkimusinfrastruktuurin omistajuus on selvä ja jokainen omistaja tunnistaa oikeutensa ja velvollisuutensa sekä toteuttaa niitä omassa toiminnassaan. Omistajat kantavat vastuunsa myös infrastruktuurin alajossa ja purkamisessa
	Tutkimusinfrastruktuurin isäntäorganisaatioiden sitoutuneisuus ja tarve tutkimusinfrastruktuurin palveluille on osoitettu	Tutkimusinfrastruktuurin isäntäorganisaatioiden sitoutuneisuus tutkimusinfrastruktuurin kehittämiseen ja palveluiden ylläpitoon on osoitettu
	Tutkimusinfrastruktuurin organisaatorakenne ja tehtävien organisointi on suunniteltu	Tutkimusinfrastruktuurin organisaatorakenne on tarkoituksenmukainen ja selkeästi kuvattu
	Tutkimusinfrastruktuurin henkilöstön osaamistarpeet on suunniteltu	Tutkimusinfrastruktuurilla on henkilöstöpolitiikka ja osaamistarpeisiin on vastattu esim. rekrytointien avulla. Purkamisvaiheessa henkilöstön palvelussuhdeasioista (tarvittavista siirroista tai irtisanomisista) on alettu huolehtia ajoissa.
	Tutkimusinfrastruktuuritoiminnan kannalta keskeiset henkilöt on identifioitu	Tutkimusinfrastruktuuritoiminnan kannalta keskeisille henkilöille on luotu urapolut
	Tutkimusinfrastruktuurin henkilöstön koulutus- ja/tai kehittämissuunnitelmat ovat olemassa	Tutkimusinfrastruktuurin henkilöstön koulutus- ja/tai kehittämissuunnitelmia toteutetaan
Toiminta	Tutkimusinfrastruktuurin arvioitu elinkaari on kuvattu ja sen vaiheet on aikataulutettu	Tutkimusinfrastruktuurin elinkaari on kuvattu ja sen vaiheet on aikataulutettu. Elinkaaren kuvaukseen sisältyy suunnitelma toiminnan alajosta. Lopettamisvaiheessa oleva tutkimusinfrastruktuuri noudattaa toiminnan alajajo- ja purkamissuunnitelmaa.
	Tutkimusinfrastruktuurilla on yleispiirteinen, koko elinkaaren kattava toimintasuunnitelma olemassa	Tutkimusinfrastruktuurin elinkaaren jatkon kattava toimintasuunnitelma on olemassa
	Tutkimusinfrastruktuuri on tunnistanut ja kykenee osoittamaan potentiaalisen käyttäjäkunnan, tiedeyhteisön ja mahdolliset muut toimijat sekä tarpeen tutkimusinfrastruktuurin tarjoamille palveluille	Tutkimusinfrastruktuuri pystyy kuvaamaan sen palveluita käyttävät toimijat ja antamaan käyttäjistä tilastotietoa
	Tutkimusinfrastruktuurilla on näkemys suunnitellun toiminnan kestävään kehitykseen, esim. suhteessa YK:n kestävään kehityksen politiikkatavoitteisiin	Kestävä kehitys, esim. YK:n kestävään kehityksen politiikkatavoitteet, on huomioitu tutkimusinfrastruktuurin toiminnassa ja/tai purkamisvaiheessa
	Tutkimusinfrastruktuurin käyttöpolitiikka on suunniteltu ja kuvattu	Tutkimusinfrastruktuurilla on käyttöpolitiikka ja sitä noudatetaan
	Tutkimusinfrastruktuurilla on uskottava rahoitussuunnitelma	Tutkimusinfrastruktuurilla on uskottava rahoitussuunnitelma päivitysten ja uudistusten lisäksi myös alajajo- ja purkamisvaiheessa
Digitaalisuus ja data	Tutkimusinfrastruktuurilla on aineistonhallintapolitiikka	Tutkimusinfrastruktuurilla on aineistonhallintapolitiikka, joka sisältää myös datan pitkäaikaiskäilytykseen liittyvät asiat

Liite 2**ESFRI-tiekartan ja mahdollisen kansainvälisen jäsenyyden eri vaiheet kansallisessa toiminnassa**

ESFRI-tiekartalle pääsy on osoitus valmistelussa olevan tutkimusinfrastruktuuriverkoston kehittyneisyydestä. Silloin verkoston valmistelemineen kohti toiminnassa olevaa, ”valmista” tutkimusinfrastruktuurikonaisuutta on jo pitkällä. Tästä syystä valmistelu ESFRI-tiekarttavalinnan jälkeen yleensä etenee systemaattisesti kohti oikeushenkilömuotoa (esim. ERIC-muoto).

Kansallisesti sitoumuksen taso vahvistuu valmisteluprosessin edetessä käsittäen koko tutkimusinfrastruktuurin elinkaaren ajan (kuva 1.).

* Research Performing Organisation

Kuva 1. ESFRI-tiekarttaprosessi ja sen mahdolliset seuraukset

Kansainvälisen tutkimusinfrastruktuurin, jossa Suomi on jäsenenä rahoitus

Mikäli Suomi liittyy valtioneuvoston päätöksellä eduskuntaa kuultuaan ERIC:n tai muun oikeushenkilömuotoisen infrastruktuurin jäseneksi, TIK voi erillisen päätöksen myötä sitoutua (kerralla enintään viideksi vuodeksi) maksamaan infrastruktuurin jäsenmaksun.

Hakijaorganisaatioiden onkin tärkeää huomata, että TIK ei prosessin edetessä automaattisesti sitoudu mihinkään muihin kustannuksiin, vaan organisaatioiden on varauduttava kantamaan tämä vastuu itse koskien tutkimusinfrastruktuurin koko elinkaarta.

Organisaatio voi hakea Suomen Akatemian kilpailluista tutkimusinfrastruktuurihauista (FIRI) rahoitusta tutkimusinfrastruktuurin muihin kustannuksiin. Sen saaminen perustuu aina kansainväliseen vertaisarviointiin sekä tiukkaan kilpailuun, eikä TIK:llä ole kansainvälisille infrastruktuureille etukäteen korvamerkittyä osuutta.

